

İrlanda Genel Seçimleri ve İrlanda'nın Siyasi Geleceği İçin Çıkarımlar

Hazırlayan: Alp Tanju

8 Şubat tarihinde düzenlenen fakat oyların hesaplanmasının resmi olarak 10 Şubat'a kadar sürdüğü 2020 İrlanda genel seçimleri, ülkede yıllardır devam etmekte olan mevcut siyasi dengeleri değiştiren bir sonuç çıkarmıştır. Çoklu parti sistemine sahip bir cumhuriyet olan ve seçimlerin tercihli oylama ile gerçekleştiği İrlanda'nın başlıca siyasi partileri Fine Gael (İrlanda'nın geleneksel dili olan Gaelce'de "İrlanda Ailesi") ile geleneksel sağ Fianna Fáil ("Cumhuriyetçi Parti") arasında büyük ideolojik uçurumlar bulunmamaktadır. İki parti de İrlanda siyasi hayatında baskın rol üstlenmiş ve yıllardır İrlanda'yı merkez-sağ ağırlıklı bir yaklaşım ile yönetmiştir. Nitekim İrlanda'nın mevcut Başbakanı Leo Varadkar, Fine Gael'in lideridir. Fakat Başbakan Varadkar'ın 14 Ocak tarihinde açıkladığı ve geçen hafta gerçekleşen seçimler, tarihsel olarak geçmişinde İrlandalı terör grubu IRA ile bağlantıları bulunan popülist solcu ve cumhuriyetçi Sinn Féin'in yükselişine tanıklık etmiştir.

Seçimlerde %24.5 oy alan Sinn Féin (tam adıyla Sinn Féin Amháin, "Sadece Biz"), oyların %20.9'unu alan Fine Gael ve %22.2'sini alan Fianna Fáil'in önüne geçerek şaşırtıcı bir performans göstermiş ve seçim sonuçlarını üçlü bir dengeye götürmüştür.¹ Sinn Féin'in seçim sonrası aday çıkarmadığı birçok yerde de halkın birinci tercihi olarak seçilmesi ve dolayısıyla parlamentoda üstünlük sağlayacak kadar milletvekili gönderememeleri, bu sonucu kendilerinin de beklemediğine işaret etmektedir.² Milletvekili aday eksikliklerine rağmen bu sonuç, 2016'da düzenlenen bir önceki seçimlerde sadece %13.8 oy oranına erişebilmiş Sinn Féin için büyük bir kazanım sağlamış ve İrlanda halkının siyasette belirgin bir alternatif arayışı içinde olduğuna işaret etmektedir. Sinn Féin'in özellikle 40 yaş altı seçmenlerce benimsenmesi

¹ <https://www.theguardian.com/world/2020/feb/10/ireland-election-latest-results-live-sinn-fein-fine-gael-fianna-fail>

² <https://www.irishtimes.com/news/politics/irish-times-poll-sinn-fein-to-examine-if-it-should-have-run-more-candidates-1.4161850>

ve İrlanda'nın evsizlik sorununa karşı tutumu,³ liderleri Mary Lou McDonald'ı İrlanda siyasetinin geleceğini belirleyecek yere getirmiştir.

Brexit dönemi boyunca Birleşik Krallık ile olan müzakerelerde uluslararası profilini yükseltmiş olan Başbakan Varadkar, her ne kadar dış ilişkiler bakımından popüler bir siyasetçi olarak görülse de, kendi hükümeti döneminde gerçekleşen konut krizi ve İrlanda'nın sağlık sistemine karşı duyulan memnuniyetsizlik yüzünden seçmenlerden beklediği desteği alamamıştır.⁴ Yapılan kamu araştırmalarına göre halkın oy tercihlerini büyük oranda iç sorunların yönlendirdiği 2020 genel seçimlerinde, Brexit'in durumu ve İrlanda'ya olan etkileri seçmenlerin sadece %1'i için etkili bir faktör olmuştur.⁵ Kendi seçim bölgesinde bile Sinn Féin'in adayından daha fazla oy alamayan Varadkar'ın önümüzdeki dönemde Başbakan olarak kalması gittikçe düşük bir ihtimal olarak görünmektedir.

Son olarak Fine Gael'e karşı muhalefet olarak görev yapmış Fianna Fáil ve liderleri Micheál Martin, Sinn Féin'in seçim performanslarını parlamentoda yansıtabilecek sayıda milletvekili çıkaramaması nedeniyle İrlanda parlamentosuna en fazla aday gönderen parti olarak seçimlerin ikinci büyük kazananı kabul edilebilir. İrlanda İşçi Partisi ve Sosyalist Parti gibi diğer birçok parti oylarının önemli kısmını Sinn Féin'e kaybetmiş, sadece Yeşiller Partisi oy oranını neredeyse üç katlayarak önceki seçime oranla %2.7'den %7.1'e yükseltmiştir.

Mevcut sonuca göre, partilerin milletvekillerini gönderdiği İrlanda parlamentosunun alt kamarası olan Dáil Éireann'da hiçbir partinin üstünlüğü bulunmamaktadır. Dolayısıyla üç büyük partinin bundan sonraki stratejileri, yeni bir hükümet kurabilmek için koalisyona girme etrafında şekillenecektir. Ne var ki Başbakan Varadkar, Sinn Féin lideri Mary Lou McDonald ile hiçbir şekilde koalisyon kurmayacağını ifade etmiştir. Micheál Martin ise seçim öncesinde Başbakan Varadkar ile Sinn Féin konusunda aynı çizgide olduklarını belirtse de, seçim sonrasında koalisyon fikrini tamamen dışlamayı reddetmiştir.⁶ Yeni hükümetin kurulması, ilerleyen günlerdeki gelişmelere ve üç partinin nasıl bir güç paylaşımı anlaşması yapacaklarına

³ <https://www.theguardian.com/world/commentisfree/2020/feb/10/ireland-sinn-fein-election>

⁴ <https://www.aa.com.tr/en/europe/housing-and-health-to-shape-ireland-election/1727791>

⁵ <https://www.politico.eu/article/only-1-percent-of-irish-voted-based-on-brexit-poll-shows-ireland-election/>

⁶ <https://www.breakingnews.ie/ireland/sinn-fein-election-success-has-fianna-fail-and-fine-gael-considering-options-980717.html>

bağlı olacaktır. Genel seçimler hakkında yapılabilecek ilk değerlendirme, İrlanda'nın uzun soluklu ikili merkez-sağ parti geleneğinin bozulma tehlikesi içinde olduğu ve özellikle İrlandalı genç nüfusun daha solcu ve popülist bir yol izleme kararı aldığıdır.

Seçimler kapsamında İrlanda'nın komşularıyla olan meselelerinin kamuoyunda çok yer bulmamasına rağmen, Sinn Féin'in başa geldiği bir senaryoda İrlanda'nın özellikle Kuzey İrlanda ile olan ilişkilerinin değişmesi beklenmektedir. 2019 sonunda yapılan Birleşik Krallık genel seçimlerinde Kuzey İrlanda'da güçlenen Sinn Féin, İrlanda Cumhuriyeti'nin hükümetini yönettiği bir senaryoda Kuzey İrlanda'nın Birleşik Krallık'tan çıkıp İrlanda'ya katılması yolundaki çalışmalarını hızlandırabilir.